

COALITIEAKKOORD

2026-2030

Verantwoord Vooruit

Fractievoorzitter GemeenteBelangen Dhr. W. van Boven	Fractievoorzitter Christen-Democratisch Appèl Mw. M. Broeders	Fractievoorzitter Toekomstig KLM Dhr. M. Krikken
		

Gemeente Loon op Zand

GemeenteBelangen – Christen-Democratisch Appèl – Toekomstig KLM

15-6-2026

Inhoudsopgave

Visie, ambitie en werkwijze	3
Bestuurlijk Domein	4
Ambitie	4
1. Bestuurlijke toekomst	4
2. Sterke gemeenschap	4
3. Politieke samenwerking	4
4. Participatie	4
5. Openbare orde en veiligheid	5
6. Dienstverlening & communicatie	5
7. Regionale samenwerking	5
Sociaal Domein	6
Ambitie	6
1. Sterke Gemeenschappen	6
2. Sterke Toegang	7
3. Grip op het Sociaal Domein	7
4. Jeugd	8
5. Ouderen	8
6. Werk, Participatie en Bestaanszekerheid	8
7. Asiel, Migratie en Statushouders	8
Fysiek Domein	9
Ambitie	9
1. Woningbouw	9
2. Kwaliteit van de Openbare Ruimte	10
3. Duurzaamheid, Energietransitie en Klimaatadaptatie	10
4. Bedrijvigheid, Recreatie & Toerisme en Economie	10
5. Mobiliteit, Verkeer en Parkeren	11
6. Ruimtelijke Ordening, Agrarische Sector en Omgevingsvisie	11
7. Afval en Milieu	12
8. Grote Projecten, Veiligheid en Dienstverlening	12
Financieel Domein	13
Ambitie	13
1. Financiële uitgangspunten	13
2. OZB en Toeristenbelasting	13
3. Subsidies	13
Bijlage 1: Portefeuilleverdeling	14

Visie, ambitie en werkwijze

Elke bestuursperiode brengt eigen uitdagingen met zich mee. De komende jaren staan we voor een bijzondere combinatie van maatschappelijke opgaven. Daar bovenop dreigt het Rijk te bezuinigen op het Gemeentefonds — onze belangrijkste inkomstenbron. Ook moeten we als bestuur eerlijk in kaart brengen hoe vitaal en toekomstbestendig onze gemeente is, zowel voor onszelf als voor onze inwoners.

Woningbouw blijft topprioriteit

De gemeenteraad en het college zetten vol in op het bouwen van voldoende woningen. De wil is er zeker. Maar problemen zoals stikstof en overbelasting van het elektriciteitsnet (netcongestie) vragen om nieuwe oplossingen. Die moeten we zelf vinden. Daarom kiezen we er, naast de gebruikelijke samenwerking met projectontwikkelaars, voor om grondbeleid een stevige plek te geven in de gebiedsontwikkeling. Dat geeft ons meer regie over de invulling en het tempo van woningbouw. We zijn ons daarbij bewust van de risico's.

Netcongestie

Door overbelasting van het elektriciteitsnet zijn gemeenten gedwongen creatief te zijn en oplossingen te zoeken, zowel binnen de eigen grenzen als in regionaal verband. Zonder goede oplossingen lopen mooie bouwplannen vertraging op tot ver na 2030. Dat willen we voorkomen.

Financiële voorbereiding

Vanaf 2028 krijgen gemeenten waarschijnlijk minder geld van het Rijk, onder meer door hogere uitgaven aan Defensie. Daarom sturen we onze financiële koers nu al bij, zodat we niet voor verrassingen komen te staan.

Bestuurlijke toekomst

We hebben de verantwoordelijkheid om ook op langere termijn een sterke en zelfstandige gemeente te blijven voor onze inwoners en ondernemers. Daarom kijken we bij financiële keuzes niet alleen naar vandaag, maar nadrukkelijk vooruit naar de komende tien jaar. Voortbouwend op het rapport van Berenschot (2021) en het advies van Deloitte (2025) brengen we structureel in beeld hoe onze financiën, organisatie en bestuurskracht zich ontwikkelen. Zo kunnen we tijdig bijsturen en blijven we voorbereid op toekomstige uitdagingen.

Participatie

We stellen participatiebeleid op, zodat inwoners, ondernemers en organisaties vroegtijdig betrokken worden bij plannen en ontwikkelingen in hun leefomgeving. Niet ieder onderwerp vraagt dezelfde vorm van participatie, maar het uitgangspunt is dat we inwoners actief betrekken bij beleid dat hen raakt. We zoeken daarbij samen naar oplossingen en mogelijkheden en maken vooraf helder wat de gemeente van inwoners verwacht en wat de inwoners van de gemeente mogen verwachten.

Communicatie

Dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven en instellingen is een van de kerntaken van de gemeente. We willen die dienstverlening zo goed mogelijk afstemmen op de wensen en behoeften van de gemeenschap. Daarbij hebben we veel aandacht voor het verder verbeteren van de communicatie en de (digitale) toegankelijkheid van onze communicatiemiddelen. We luisteren goed naar onze inwoners en ondernemers en communiceren helder, transparant en klantgericht.

Bestuurlijk Domein

Venster 1 Bestuur en dienstverlening

Ambitie

Onze ambities in het domein van bestuur en dienstverlening zijn als volgt:

- We onderzoeken de bestuurlijke toekomst van Loon op Zand als zelfstandige gemeente. Begin 2028 leggen we een evaluatierapport voor aan de gemeenteraad.
- We bouwen aan een sterke samenleving waarin verantwoordelijkheid, respect en zorg voor elkaar centraal staan.
- We stimuleren brede politieke samenwerking door besluiten goed voor te bereiden via startnotities.
- We betrekken inwoners en andere betrokkenen vroeg en serieus bij beleid dat hen aangaat.
- We werken aan meer veiligheid, met extra aandacht voor ondermijning, zorg & veiligheid en boa's die als gastvrije wijkambassadeurs optreden.
- We verbeteren onze dienstverlening en communicatie: duidelijke reactietermijnen en informatie die aansluit bij wat inwoners nodig hebben.
- We versterken de regionale samenwerking, met aandacht voor transparantie, grip en eerlijke wederkerigheid.

1. Bestuurlijke toekomst

We willen dat Loon op Zand ook in de toekomst een krachtige en vitale zelfstandige gemeente blijft. We vinden het belangrijk om goed in de gaten te houden of we blijven voldoen aan de criteria die daarbij van belang zijn. We pakken daarbij concreet de volgende zaken op:

- In het verlengde van het rapport Berenschot (2021) en het advies van Deloitte (2025) zullen strategische besluiten moeten worden genomen die de politieke weerbaarheid en de organisatorische wendbaarheid van de gemeente blijvend versterken. Daartoe zal een evaluatierapport worden opgemaakt, dat op basis van al afgesproken meetpunten inzicht geeft in de tevredenheid van medewerkers en inwoners/ondernemers, wijze van taakuitoefening, belangrijke financiële kengetallen en de organisatiekracht.
- Daarnaast zullen wij aanvullend gegevens verzamelen die de raad en het college in staat stellen een beeld te vormen van de bestuurlijke vitaliteit in de komende 10 jaar (het toekomstperspectief). Dit als aanvulling op het beeld van de financiële sterkte en operationele executiekracht van de organisatie.
- Uitwerking vindt plaats in nauwe samenwerking tussen het college en de raad.

2. Sterke gemeenschap

Deze coalitie staat voor een sterke gemeenschap en een fatsoenlijk Loon op Zand. Waar het algemeen belang boven het individuele belang staat. Waar mensen verantwoordelijkheid nemen voor hun leefomgeving, omzien naar elkaar en voor elkaar zorgen. Voor nu en voor de generaties na ons. In een nader uit te werken communicatie- en actieplan willen wij de komende jaren daar uitdrukking aan geven.

3. Politieke samenwerking

Wij willen werken aan een politiek van samenwerken. Voor projecten die financieel en bestuurlijk grote impact hebben, gaan we werken met startnotities om politiek breed gedragen besluiten te kunnen nemen.

4. Participatie

Wij stellen een participatiebeleid op waarin geborgd wordt dat inwoners, ondernemers en organisaties aan 'de voorkant' worden meegenomen en input kunnen leveren. De vorm en mate waarin kan verschillen per dossier.

- We voeren een werkend participatiebeleid in onder het motto 'doen wat je zegt': inwoners worden vroegtijdig en vooraf betrokken bij besluitvorming, ook bij complexe dossiers.

- We betrekken nadrukkelijker belanghebbenden – inwoners, ouders, senioren, jongeren, ondernemers, mantelzorgers, woningzoekenden – bij beleid en oplossingsrichtingen. Uiteindelijk beslist de gemeenteraad, maar zij ziet erop toe dat participatie maximaal wordt benut.

5. Openbare orde en veiligheid

We werken hard om als gemeente weerbaar te zijn ten aanzien van crisissituaties of langdurige ontwrichting door natuurrampen of vijandige activiteiten van personen of landen. We willen dat, wanneer zo'n situatie zich aandient, onze dienstverlening zoveel mogelijk kan blijven doorgaan en inwoners/ondernemers de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben.

- We leveren een plan op voor een weerbare samenleving. Daarin zullen maatregelen en handelingskaders worden opgenomen die passend zijn bij onze gemeente en de sterke gemeenschap. De verwachting is dat dit een organisch document zal zijn, passend bij de dan heersende dynamiek.
- We willen binnen het veiligheidsbeleid extra aandacht geven aan onderwerpen als ondermijning (zorgfraude, aanpak op bedrijventerreinen), zorg & veiligheid en overlast in de openbare ruimte. Daarbij kijken we ook goed naar samenwerking in de regio.
- We investeren in meer boa's die niet alleen handhaven, maar vooral als 'wijkmedewerkers' contact onderhouden met inwoners en jongeren in de wijk. Ze werken preventief als echte gastheer of -vrouw van onze gemeente. We nemen de boa's in eigen dienst.

6. Dienstverlening & communicatie

Dienstverlening aan onze inwoners, bedrijven en instellingen is een van de kerntaken van onze gemeente. We willen dat deze dienstverlening tegemoet komt aan de wensen vanuit de gemeenschap en de dienstverleningscriteria die we voor onszelf hebben vastgesteld. Verder leggen we komende periode veel nadruk op het steeds blijven verbeteren van de communicatie over onze dienstverlening, omdat we erkennen dat communicatie een van de belangrijkste factoren is in de waardering van onze inwoners voor onze gemeente.

- We communiceren helder en klantgericht via loket, website en sociale media: van aanvraag tot afhandeling.
- We geven duidelijkheid over termijnen en deadlines bij procedures.
- Digitale toegankelijkheid is een belangrijk uitgangspunt. We zorgen voor begrijpelijke en toegankelijke communicatie volgens de geldende richtlijnen.

7. Regionale samenwerking

Regionale samenwerking is voor een kleinere gemeente zoals Loon op Zand van groot belang. Samen met andere gemeenten en regionale partijen pakken wij taken op die we alleen niet of minder goed kunnen uitvoeren. Samenwerking betekent niet dat we alleen profijt daaruit kunnen trekken; we willen ook een actieve en betrouwbare partner zijn en onze bijdrage aan de samenwerking als geheel leveren. We hebben een aantal aandachtspunten ten aanzien van de regionale samenwerking:

- We streven naar een goede en tijdige informatievoorziening vanuit de regio naar college en raad.
- We kijken steeds kritisch naar regionale samenwerkingsverbanden en verbonden partijen. Samenwerking kan voordelen bieden, maar mag niet leiden tot verlies van grip, oplopende kosten of grotere afstand tot inwoners. Transparantie, invloed en beheersbaarheid blijven daarbij belangrijke uitgangspunten.

Sociaal Domein

Venster 2 Gemeenschappen

Ambitie

Het sociaal domein omvat alle gemeentelijke taken die bijdragen aan zelfredzaamheid, meedoen in de samenleving en passende ondersteuning voor inwoners die dat nodig hebben. De druk op het sociaal domein neemt de komende jaren toe door demografische ontwikkelingen, een groeiende en complexere zorgvraag en financiële onzekerheden. Dit vraagt om heldere keuzes en een benadering waarin toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid met elkaar in balans zijn.

Wij organiseren ons sociaal domein langs drie strategische opgaven: Sterke Gemeenschappen, Sterke Toegang en Grip op het Sociaal Domein. Binnen deze opgaven staan participatie en zelfredzaamheid centraal: werk is het uitgangspunt, participatie de basis en aanvullende zorg het sluitstuk. Zwaardere vormen van ondersteuning blijven beschikbaar, maar worden gericht en waar mogelijk tijdelijk ingezet. Het tredenmodel vormt hiervoor een belangrijk sturend kader.

1. Sterke Gemeenschappen

Een samenleving waarin inwoners elkaar helpen, problemen eerder worden voorkomen en iedereen naar vermogen meedoet. We vertrekken niet vanuit zorg, maar vanuit wat inwoners zelf kunnen, samen met hun netwerk. De gemeente herkent die kracht, versterkt haar en biedt tijdig passende ondersteuning waar dat niet toereikend is. We willen bewegen van gemeente naar gemeenschap. Niet het systeem, maar de sterke lokale gemeenschap vormt de motor. Onder andere scholen, (sport)verenigingen, ouderenbonden, bedrijven, vrijwilligers en actieve inwoners zijn daarbij onmisbare partners. We willen de kennis, betrokkenheid en inzet die daar aanwezig zijn, beter benutten.

Sociale basis

- We blijven investeren in de sociale basis: buurthuizen, verenigingen, vrijwilligersinitiatieven en ontmoetingsplekken in alle drie de kernen. Conform de subsidieverordening worden impactvolle verenigingen door ons ondersteund.
- We zetten scholen en dorpshuizen nadrukkelijk in als multifunctionele ontmoetingsplekken.
- In alle drie de kernen realiseren we een 'Huis van de wijk'-functie.
- We stellen een duidelijk, toekomstbestendig accommodatiebeleid vast dat samenhang brengt tussen de maatschappelijke voorzieningen in de gemeente.
- We richten een meerjarig communicatietraject in om de gemeenschapskracht te versterken en duidelijk te maken dat wat ons verbindt sterker is dan wat ons verdeelt.

Mantelzorg en informele ondersteuning

- We ondersteunen mantelzorgers actief en erkennen hen als onmisbare pijler onder het sociaal domein.
- Vrijwilligers en lokale netwerken spelen een belangrijke rol in het ondersteunen van inwoners en het voorkomen dat problemen groter worden. We stimuleren en faciliteren informele netwerken en vrijwilligersinitiatieven als aanvulling op professionele zorg.

Preventie en kansengelijkheid

- We bevorderen gezondheid en welzijn via preventieprogramma's, sport, cultuur en een gezonde leefomgeving.
- We streven kansengelijkheid na: onze aanpak is gedifferentieerd, met extra inzet in wijken en gezinnen waar achterstanden op het gebied van gezondheid, onderwijs en welzijn het grootst zijn.
- We versterken preventie en vroegsignalering structureel, zodat problemen eerder worden onderkend en lichtere vormen van ondersteuning vaker volstaan.

2. Sterke Toegang

Kwetsbare inwoners moeten eenvoud, snelheid en de menselijke maat ervaren. Een goed functionerende toegang is essentieel: inwoners moeten op een laagdrempelige en overzichtelijke wijze worden geholpen, met duidelijkheid en samenhang in de dienstverlening.

Een toegankelijk loket en een duidelijk aanspreekpunt

- We organiseren herkenbare toegangspoorten/loketten voor iedereen.
- Onze inwoners krijgen één vast aanspreekpunt en worden niet van loket naar loket gestuurd. We beperken onnodige wachttijden en complexiteit.
- We organiseren ondersteuning zo dicht mogelijk bij de inwoner zoals in de wijk, bij scholen en bij huisartsenpraktijken.

Vroege signalering

- We versterken de samenwerking met huisartsenpraktijken. Huisartsen houden hun verwijsrecht, maar door nauwere samenwerking en afstemming willen we inwoners sneller passende ondersteuning bieden en de verbinding met het lokale netwerk behouden.
- We focussen op preventie en vroege signalering, opdat problemen eerder worden herkend en inwoners sneller passende ondersteuning krijgen. Dat geldt bijvoorbeeld bij zorgen rond jongeren en thuissituaties, maar ook bij armoede en schuldenproblematiek. Door ondersteuning dicht bij inwoners te organiseren, willen we voorkomen dat problemen escaleren en zwaardere hulp nodig wordt.
- We realiseren een Sterk Lokaal Team dat er is voor iedereen.

Professionaliteit en vertrouwen

- We investeren blijvend in de professionalisering van medewerkers in het sociaal domein, met als doel minder bureaucratie en meer vertrouwen in vakmanschap.
- We werken met het tredenmodel als sturend kader om te sturen op een verschuiving naar lichtere vormen van ondersteuning en het beperken van instroom in zwaardere voorzieningen.
- We onderzoeken of hulp bij het huishouden kan worden omgezet naar een algemene (vrij-toegankelijke) voorziening, om de toegang te vereenvoudigen.

3. Grip op het Sociaal Domein

Een sociaal domein dat betaalbaar, voorspelbaar en toekomstbestendig is. We sturen op resultaten, effectiviteit en kosten, en leggen daar transparant verantwoording over af.

Sturing en data

- We sturen op het beperken van instroom in zwaardere voorzieningen, het verkorten van trajecten en het vergroten van participatie en zelfstandigheid.
- We investeren in data-gedreven en lerend werken: beleid en uitvoering worden continu gevoed door cijfers over wijken, producten en effecten.
- We maken prestaties en effecten meetbaar en rapporteren daar transparant over aan de gemeenteraad en inwoners. We laten zien wat onze focuspunten daadwerkelijk opleveren.

Contractmanagement en kwaliteit

- We professionaliseren het contractmanagement: we borgen kennis en maken duidelijke afspraken met zorgaanbieders over kwaliteit, samenwerking en betaalbaarheid en zullen deze afspraken ook monitoren.
- We maken werk van de bestrijding van zorgfraude, ook om de zorg voor iedereen betaalbaar te houden.
- We maken realistische keuzes op basis van doorontwikkeling en pilots en evalueren structureel wat werkt.

Transformatie sociaal domein

- We concentreren ons op meer collectieve, laagdrempelige voorzieningen dicht bij de inwoner en minder op geïndiceerde zorg buiten de gemeente.

- De basis voor uitvoering en sturing is het Beleidskader Sociaal Domein, aangevuld met actuele data over wijken, producten en effecten.

4. Jeugd

Jeugdzorg vraagt bijzondere aandacht. We zetten in op het versterken – lokaal en regionaal - van preventie en vroegtijdige ondersteuning, met als doel de instroom in specialistische jeugdzorg te beperken.

- Ondersteuning vindt zo veel mogelijk plaats in de leefomgeving van het kind, in nauwe samenwerking met gezinnen, onderwijs en maatschappelijke partners.
- We focussen op het voorkomen van escalatie en het herstellen van stabiliteit, zodat kinderen en gezinnen sneller perspectief krijgen.
- We versterken de samenwerking met scholen als vroege signaleringsplek en schakel naar passende ondersteuning.

5. Ouderen

We zetten in op zo lang mogelijk zelfstandig wonen voor ouderen, met passende ondersteuning en een sterke rol voor de directe leefomgeving.

- We bewaken de samenhang tussen wonen, zorg en welzijn voor ouderen, in aansluiting op de afspraken in het Fysiek Domein (levensloopbestendige woningen, mantel(zorg)woningen, woningsplitsingen).
- We zorgen voor herkenbare en laagdrempelige toegang tot ondersteuning voor ouderen en hun naasten.

6. Werk, Participatie en Bestaanszekerheid

We zetten in op het vergroten van participatie, kansen op arbeidsdeelname en een betekenisvol leven.

- Werk is het uitgangspunt, participatie de brug en aanvullende inkomensondersteuning het sluitstuk. Daarbij kijken we niet alleen naar regels en systemen, maar vooral naar mensen, hun mogelijkheden en wat zij nodig hebben om mee te kunnen doen in de samenleving.
- Voor inwoners voor wie betaald werk niet haalbaar is, zetten we in op ontwikkeling, activering en motivatie op plekken waar mensen anderen ontmoeten en actief bezig kunnen zijn, bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk, verenigingen, stichtingen of buurtinitiatieven. Een betekenisvol leven en meedoen naar vermogen staan daarbij centraal.
- We besteden structureel aandacht aan armoede en schuldenproblematiek, zodat inwoners daadwerkelijk in staat zijn stappen vooruit te zetten.
- We richten ons op vroegsignalering bij schulden om escalatie te voorkomen.

7. Asiel, Migratie en Statushouders

Voor asielzoekers, migranten en statushouders gelden dezelfde uitgangspunten als voor alle inwoners: meedoen in de samenleving staat centraal.

- Integratie vindt plaats door actieve deelname aan de samenleving: via participatie, taalverwerving en waar mogelijk arbeid of vrijwilligerswerk.
- We verbinden deze opgave met de bestaande structuren van het sociaal domein, met aandacht voor uitvoerbaarheid en maatschappelijk draagvlak.
- De opvang van asielzoekers en statushouders wordt beperkt tot de door het Rijk opgelegde taakstelling; wij kiezen ervoor deze niet te overschrijden.
- We betrekken inwoners vroegtijdig bij besluiten over asielopvang in de gemeente, in overeenstemming met ons participatiebeleid.

Fysiek Domein

Venster 3 Omgeving en economische ontwikkeling

Ambitie

Het uitgangspunt is een leefbare en bedrijvige gemeente Loon op Zand met drie sterke kernen, waarin we voortvarend werken aan woningbouw, een aantrekkelijke openbare ruimte, een gezonde economie en de verduurzaming van onze leefomgeving. Schoon, duurzaam, heel en veilig blijft als motto de basis voor het beheer van de openbare ruimte.

Bij fysieke ontwikkelingen zoeken we altijd naar een goede balans tussen leefbaarheid en bereikbaarheid. We hebben oog voor de impact die deze ontwikkelingen kunnen hebben op inwoners en zoeken daarom actief naar draagvlak als dat aan de orde is. Daarbij letten we ook op goede toegankelijkheid zodat alle inwoners er baat bij hebben.

1. Woningbouw

Loon op Zand staat voor een stevige woningbouwopgave. Wij maken werk van haalbaar en betaalbaar bouwen voor alle doelgroepen in alle drie de kernen, met bijzondere aandacht voor starters, ouderen en mensen met een zorgbehoefte.

Opgave en doelstellingen

- We realiseren de Regionale Woondeal-doelstelling (minimaal 840 woningen) door actieve procesbegeleiding en versnelling van lopende projecten.
- We stellen nieuwe, realistische doelen voor de woningbouwopgave en communiceren hier helder over richting onze inwoners.
- We zetten in op gemiddeld 30% sociale huurwoningen in nieuwbouwprojecten.
- We stimuleren actief de realisatie van starterswoningen en levensloopbestendige woningen.
- We benutten externe subsidiemogelijkheden voor woningbouw proactief (zoals de WoKT).

Bouwen voor iedereen

- We bouwen voor álle doelgroepen, met prioriteit voor jongeren (starters), senioren (doorstroming) en mensen met een beperking. Ouderen en jongeren moeten in onze gemeente kunnen blijven wonen. En we hebben aandacht voor onze woonwagenbewoners.
- We stimuleren innovatieve woonvormen en slimmer benutten van de bestaande woningvoorraad: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO), zelfbouw, flexwoningen, tiny houses, woningsplitsing, kleine studio's en transformatie van leegstaande (bedrijfs)panden (in overeenstemming met onze omgevingsvisie).
- We focussen op inbreiding boven uitbreiding waar mogelijk, om het dorpse karakter van de kernen te behouden.
- We voeren jaarlijks een inventarisatie uit van leegstaande bedrijfspanden en verouderde locaties die geschikt zijn voor transformatie naar wonen.

Samenwerking en sturing

- We voeren proactief overleg met de woningbouwcorporatie, projectontwikkelaars en andere partijen die mogelijk willen bouwen in onze gemeente.
- De gemeente stelt bindende eisen aan projectontwikkelaars en maakt goede prestatieafspraken met de woningbouwcorporatie over sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen.
- Samen met de woningbouwcorporatie en eigen woningbezitters werken we aan de verduurzaming en het levensloopbestendig maken van bestaande woningen.

Procedures en regelgeving

- We willen procedures voor het aanvragen van bouw- en verbouwvergunningen eenvoudiger en sneller maken, met prioriteit voor aanvragen die mensen helpen langer zelfstandig thuis te wonen.
- We onderzoeken in de toekomstige huisvestingsverordening de mogelijkheden voor het met voorrang toegang geven aan onze eigen inwoners voor het krijgen van een (huur)woning.

- We verschaffen duidelijkheid over begrippen als 'betaalbaar wonen' en 'levensloopbestendig', zodat verwachtingen helder zijn.

2. Kwaliteit van de Openbare Ruimte

Schoon, duurzaam, heel en veilig blijft het uitgangspunt voor het beheer van de openbare ruimte. We bouwen voort op de kwaliteitsnormen uit de periode 2018–2026.

- We zetten de kwaliteitsnormen voor onderhoud (groen, wegen, verlichting) voort op de bestaande kwaliteitsniveaus.
- We zorgen voor schone straten, goed onderhouden fietspaden en groen in de openbare ruimte.
- We focussen op verkeersveiligheid rond scholen, winkelcentra en in woonwijken.
- We betrekken belanghebbenden actief bij de (her)inrichting van de openbare ruimte.
- We zijn voor een toegankelijke en bereikbare openbare ruimte.

3. Duurzaamheid, Energietransitie en Klimaatadaptatie

We bouwen voort op het Actieplan Duurzaamheid en de regionale samenwerking, en streven naar integratie van duurzaamheid in alle fysieke ingrepen.

Netcongestie

- Netcongestie is een urgent vraagstuk dat toekomstige woningbouw en bedrijventerreinontwikkeling kan belemmeren. We pakken dit actief aan door lokale mogelijkheden te onderzoeken en zo snel mogelijk uit te voeren.
- We versterken de samenwerking met netbeheerders en stimuleren flexibel stroomgebruik, ruimte voor kabels/leidingen en energiebesparing.
- We maken met bestaande bedrijven afspraken over het gebruik van het elektriciteitsnet.
- Bij ingebruikname van nieuwe bedrijventerreinen maken we vooraf afspraken over inrichting en gebruik van het elektriciteitsnet.

Energietransitie en duurzame opwek

- We onderzoeken of De Spinder kan uitgroeien tot een energie-hub voor onze gemeente (bijvoorbeeld uitbreiding windenergie, in overeenstemming met de REKS), met versterking van natuur en recreatie.
- We herijken de aanpak naar een meer flexibele en doelgroepgerichte aanpak als het gaat om het verduurzamen van woningen.
- We ondersteunen de lokale Energiecoöperatie actief en rollen wijkgerichte aanpakken voor het aardgasvrij maken van woningen uit.

Klimaatadaptatie en vergroening

- Bij elke herinrichting van straten (bijvoorbeeld bij rioolvervanging) streven we naar minimaal 10% (volgens de IBOR) ontharding en vergroening, ter bestrijding van hittestress en wateroverlast.

4. Bedrijvigheid, Recreatie & Toerisme en Economie

Bedrijvigheid, recreatie & toerisme en economie vormen een drie-eenheid en worden in strategische samenhang gezien met woningbouw en andere ruimtelijke initiatieven. Loon op Zand als recreatieve gemeente vraagt om een balans tussen economische groei en leefbaarheid.

Bedrijventerreinen en industrie

- Om de blijvende vraag naar bedrijfsruimte te faciliteren zijn we van plan om bedrijventerrein Kets-west 3 te ontwikkelen.
- Bij nieuwe bedrijventerreinen maken we vooraf afspraken over duurzame inrichting en gebruik van het elektriciteitsnet (zie ook thema 3).

Dorpscentra en MKB

- We realiseren fijne, leefbare en bedrijvige centra in Loon op Zand en Kaatsheuvel.

- We voeren een korte herijking uit van de in gang gezette ontwikkeling van onze dorpscentra en de bedrijvigheid (detailhandel/ MKB), met als doel een samenhangende en bij voorkeur parallelle ontwikkeling van de fysieke omgeving.
- We beogen dorpscentra die een aantrekkende werking hebben op nieuwe initiatieven en investeerders.
- We voeren actief overleg met het lokale bedrijfsleven en stemmen af met (gemeentelijke) belangenorganisaties.

Recreatie & Toerisme, Efteling en regionaal profiel

- In samenspraak met onze ondernemers verscherpen we het recreatie & toerisme-profiel van de gemeente en acquireren we daar gericht op, samen met publieke ontwikkelingsbedrijven en in regionale samenwerking (Hart van Brabant).
- We werken in 2027 aan nieuw beleid voor economie, recreatie & toerisme. Daarin krijgen de Efteling en de Loonse en Drunense Duinen (onderdeel van het Van Gogh Nationaal Park) een herkenbare plek, en sluiten we nadrukkelijk aan bij het 'DNA', de wortels van onze gemeente en het bestaande erfgoed.
- We evalueren de effectiviteit van het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT).
- Met de Efteling voeren we gesprekken om – met behoud van ieders verantwoordelijkheid – wederzijdse kennis en zienswijzen te benutten en de lokale economie en recreatie & toerisme verder te versterken. Het Masterplan 'Wereld van de Efteling 2030' blijft uitgangspunt.

5. Mobiliteit, Verkeer en Parkeren

We zorgen voor een bereikbare gemeente met voldoende parkeergelegenheid voor inwoners en bezoekers, en pakken knelpunten in de verkeersstructuur gericht aan.

- We zetten in op voldoende en gratis parkeren in de openbare ruimte. Parkeervergunningen in de zone van de Efteling en de Lievekenshoek blijven gratis.
- Waar mogelijk breiden we de parkeerfaciliteiten rond de centra uit.
- We hebben specifieke aandacht voor de Europalaan in relatie tot de busremise.
- In dossiers met grote verkeersimpact (zoals de Efteling) sturen we actief op een goede ontsluiting en het beheersen van verkeersoverlast.
- We zoeken structurele oplossingen voor de overlast van het vrachtverkeer en het gebrek aan parkeerplaatsen in onze gemeente.

6. Ruimtelijke Ordening, Agrarische Sector en Omgevingsvisie

Wij streven naar een evenwichtige ruimtelijke ordening met ruimte voor wonen, werken, agrarische activiteit, natuur en erfgoed. De Omgevingsvisie en het Omgevingsplan zijn hierbij ons belangrijkste sturingsinstrumenten.

Omgevingsvisie en Omgevingsplan

- We maken een concrete, doordachte vertaalslag van de Omgevingsvisie voor specifieke thema's, waaronder wonen en natuur/agrarisch.
- We ronden het Transitieplan Omgevingsplan zo snel mogelijk af en streven daarbij naar minder regels en meer ruimte voor initiatieven ('ja, mits').
- We pakken de wachtlijsten bij vergunningaanvragen aan; deze zijn een doorn in het oog en dragen niet bij aan de kwaliteit van de dienstverlening aan de inwoner.
- We hanteren het principe van inwonersparticipatie aan de voorkant bij alle grote ruimtelijke projecten om het draagvlak te vergroten.

Agrarische sector en VAB

- We bieden meer mogelijkheden voor herbestemming en hergebruik van Vrijkomende Agrarische Bebouwing (VAB's) binnen de regelgeving.

Grondbeleid

- We focussen op een actief grondbeleid om regie te kunnen voeren op ruimtelijke ontwikkelingen.

7. Afval en Milieu

- We richten ons meer op bewustwording van afvalscheiding. We coachen en begeleiden inwoners in plaats van direct te bekeuren. Wij zijn voorstander van het verrekenen van restafval per frequentie en per volume (inhoud 240 of 180 liter) van de container.
- In de herfstperiode plaatsen we bladkorven op centrale punten.
- We onderzoeken de mogelijkheden voor een ruimere openstelling en snellere dienstverlening van de milieustraat.
- We staan open voor nieuwe initiatieven voor het duurzaam verwerken van grondstoffen.

8. Grote Projecten, Veiligheid en Dienstverlening

We sturen actief op de tijdige en kwalitatieve realisatie van grote projecten, op een veilige leefomgeving en op een goede dienstverlening aan onze inwoners en bedrijven.

Sturing op grote projecten

- Grote projecten zullen actief en vanuit het vier-ogenprincipe geleid worden.
- De gemeenteraad wordt minimaal twee keer per jaar geïnformeerd over grote projecten, naast de reguliere P&C-cyclus.

Dorpshuis Loon op Zand

- We voltooien de bouw van het Dorpshuis Loon op Zand voor inwoners en de vele gebruikers in 2027.
- We realiseren een passende herinrichting van de directe omgeving voor een veilige en aantrekkelijke verblijfskwaliteit.

Scholenbouw

- We realiseren toekomstbestendige huisvesting voor alle scholen in onze gemeente en volgen daarbij het IHPK.
- Basisschool 'De Vaert' en het 'Van Haestrechtcollege' zijn en blijven lopende projecten met hoge prioriteit.

Financieel Domein

Venster o Algemene dekkingsmiddelen

Ambitie

Financieel beleid is geen doel op zich — het ondersteunt alles wat we voor inwoners willen doen. De komende jaren wordt het een flinke uitdaging om de dienstverlening betaalbaar en kwalitatief goed te houden, zeker met de verwachte bezuinigingen vanuit het Rijk. Samenwerking tussen alle beleidsdomeinen, de gemeenteraad en onze partners is daarbij onmisbaar. Dit zijn onze vijf speerpunten:

- We versterken de financiële stabiliteit door realistische keuzes te maken en uitvoerbaarheid voorop te stellen, zoals Deloitte en de VNG adviseren.
- We houden structureel in de gaten hoe weerbaar en wendbaar onze organisatie is, gezien de toenemende druk op het Gemeentefonds.
- We sturen grote projecten strakker aan via projectmanagement, startnotities en voortgangsrapportages.
- We ontwikkelen een financieel perspectief voor de komende tien jaar, naast de reguliere begrotingscyclus, zodat we beter onderbouwde beslissingen kunnen nemen.
- We verhogen de OZB en de toeristenbelasting niet verder dan noodzakelijk.

1. Financiële uitgangspunten

We stellen de volgende financiële uitgangspunten vast:

- De uitkering uit het Gemeentefonds komt steeds meer onder druk te staan. Daarom gaan wij de weerbaarheid en wendbaarheid van onze organisatie in kaart brengen en monitoren.
- Onderdeel van de financiële stabiliteit is ook het maken van realistische keuzes in de eigen beleidsvoornemens. Zowel Deloitte (ombuigingsonderzoek 2025) als de VNG adviseren steeds meer dat uitvoeringskracht de hoeksteen is van het eigen succes. Daarom wordt het invoeren van projectmanagement steeds belangrijker, waarbij we gaan werken met startnotities en voortgangsrapportages voor grote projecten.
- De tot nu toe gehanteerde begrotingsmethodiek voor de jaarlijkse begroting met een driejarig perspectief zal vooralsnog intact blijven. Dit is overeenkomstig procedureafspraken met de provincie ook niet eenzijdig te wijzigen. Maar aanvullend hierop zal ten behoeve van eigen gemeentelijke inzichten en besluitvorming het al in gang gezette systeem om raadsbesluiten direct te plaatsen in een 10-jarig financieel perspectief worden doorontwikkeld. Nut en noodzaak hiervan zullen jaarlijks tussen college en raad onderwerp van gesprek zijn.
- Mocht de gemeente worden geconfronteerd met een structureel financieel tekort, dan zal in eerste instantie worden gekozen voor het doorvoeren van bezuinigingen in de meest brede zin van het woord en het opnieuw prioriteren van investeringsvoorstellen. We verhogen de OZB en de toeristenbelasting niet verder dan noodzakelijk.

2. OZB en Toeristenbelasting

Aangezien de OZB in de afgelopen jaren behoorlijk is verhoogd, kiest de coalitie voor terughoudendheid bij verdere lastenverzwaring. Uitgangspunt is dat de OZB tussen 2026 en 2030 uitsluitend wordt gecorrigeerd voor inflatie (CPI). De toeristenbelasting bepalen we op het landelijke gemiddelde (t-2) gecorrigeerd voor inflatie (CPI). Alleen bij zwaarwegende financiële ontwikkelingen kan heroverweging noodzakelijk zijn.

3. Subsidies

We proberen maximaal gebruik te maken van subsidies die op regionaal, provinciaal of landelijk gebied worden aangeboden. We onderzoeken mogelijkheden om hierin (structureel) ondersteund te worden, zodat we mogelijkheden en termijnen niet missen.

Bijlage 1: Portefeuilleverdeling

Burgemeester Davy Jansen	Loes Heijs (GemeenteBelangen)
Algemene Communicatie Veteranenbeleid Integriteit Veiligheid en handhaving Algemene beleidscoördinatie Kabinetsaangelegenheden Algemene bestuurlijke zaken en bestuurlijke organisatie Coördinatie intergemeentelijke samenwerking Openbare orde, veiligheid en brandweer Vergunning bijzondere wetten Integrale handhaving Burgerzaken Personeel & organisatie, dienstverlening en archivering Informatievoorziening, ICT Centrale inkoop Voorlichting, communicatie en mediabeleid <u>Regionale samenwerking:</u> • Regio Hart van Brabant • Veiligheidsregio Midden en West Brabant • Regionale Ambulance Voorziening <u>Projecten:</u> • Participatiebeleid & -verordening	Jeugdbeleid Onderwijs Kinderopvang Sport Gezondheidsbeleid Vluchtelingen en statushouders Participatiewet Bibliotheekwezen <u>Regionale samenwerking:</u> • Baanbrekers • Bestuurscommissie Jeugd • GGD Hart voor Brabant <u>Projecten:</u> ▪ Basisschool De Vaert
Henk van Komen (GemeenteBelangen)	Marten Krikken (Toekomstig KLM)
Duurzaamheid Grondstoffenbeleid Infrastructuur Openbaar groen Verkeer Ruimtelijke ordening (Omgevingswet) Wonen Buitengebied & Natuur Vergunningen <u>Regionale samenwerking:</u> • Omgevingsdienst Midden en West Brabant <u>Projecten:</u> • Project Westwaard	Financiën Grondbedrijf Recreatie & Toerisme Economie Bestuurlijke toekomst <u>Regionale Samenwerking:</u> • Belastingssamenwerking West Brabant

Marc Budel (CDA)
WMO Mantelzorg Vrijwilligers & Verenigingsleven Kunst & Cultuur Monumenten & Archeologie Erfgoed Armoedebelief & Schuldhelpverlening Inclusie Subsidiebelief Accommodatiebelief Vastgoed Wijkgericht werken <u>Projecten:</u> Dorpshuis Loon op Zand

N.B. De portefeuilleverdeling is een collegebevoegdheid en zal tijdens de eerste collegevergadering formeel worden vastgesteld.